Geciken Yeterlik Sınavı ve Tazmin

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu	29.12.2025	Onama

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2025/2875	2025/3693	657 DMK ek 41, 375 KHK ek 24, 7537 m.5, Anayasa 2, Anayasa 128, İYUK 49

ÖZET

Yardımcılık dönemini tamamlayan iş müfettiş yardımcısının yeterlik sınavı yıllarca yapılmadı. Sınav için azami süre öngörmeyen Yönetmelik hükümleri iptal edildi; kadro farkının altı aylık sürenin bitiminden itibaren faiziyle ödenmesine ilişkin Daire kararı İDDK'ca onandı.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/mufettis-yeterlik-sinavi-gecikme-parasal-hak-danistay-iddk-2025-3693/ →

Karar metni

Adalet Bakanlığı Bedesten sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

DANIŞTAY İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU 2025/2875 E. ,
2025/3693 K.

"İçtihat Metni"

T.C.

DANIŞTAY

İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU

Esas No : 2025/2875

Karar No : 2025/3693

TEMYİZ EDEN (DAVALILAR) : 1- ... 2- ... Bakanlığı

VEKİLLERİ : Av. ...

KARŞI TARAF (DAVACI) : ...

VEKİLİ : Av. ...

İSTEMİN KONUSU : Danıştay İkinci Dairesinin 26/02/2025 tarih ve E:2021/15387, K:2025/743 sayılı kararının, iptal ve kabule ilişkin kısımları ile karar verilmesine yer olmadığına ilişkin kısımlarına bağlı olarak davalı idareler aleyhine vekalet ücreti ile yargılama giderlerine hükmedilmesine ilişkin kısımlarının temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ :

Dava konusu istem: (Mülga) Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığında İş Müfettişi Yardımcısı olarak görev yapan davacı tarafından;

1- İş Müfettişi Yeterlik Sınavının yapılması istemiyle yaptığı başvurunun reddine ilişkin 12/02/2021 tarihli işlemin;

2- 28/08/1979 tarih ve 16738 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren İş Teftişi Tüzüğü'nün "Müfettişliğe atanma" başlıklı 6. maddesinin, 2. fıkrasının (A) bendinde geçen "en az" ibaresinin,

3- 31/10/2012 tarih ve 28453 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Teftiş Kurulu Yönetmeliği'nin "Yeterlik sınavına çağrılma" başlıklı 34. maddesinin, 1. fıkrasında yer alan "en az" ibaresinin ve aynı maddenin 2. fıkrasının,

4- Anılan Yönetmeliğin Başka göreve atanma" başlıklı 38. maddesinin 1. fıkrasının (ç) bendinin,

iptaline; yeterlik sınavının icra edilmemesi nedeniyle müfettiş kadrosu ile müfettiş yardımcısı kadrosu arasında oluşan özlük ve parasal hakların yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istenilmiştir.

Daire kararının özeti:Danıştay İkinci Dairesinin 26/02/2025 tarih ve E:2021/15387, K:2025/743 sayılı kararıyla;

İş Teftişi Tüzüğü'nün "Müfettişliğe atanma" başlıklı 6. maddesinin, 2. fıkrasının (A) bendinde geçen "en az" ibaresinin iptali istemi yönünden;
19/04/2022 tarih ve 31814 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5433 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile 06/08/1979 tarih ve 7/17925 sayılı İş Teftişi Tüzüğü'nün yürürlükten kaldırıldığı dikkate alındığında, dava konusu düzenleme yönünden davanın konusuz kaldığı, bu itibarla, davacının iptalini talep ettiği düzenleme yürürlükte olmadığından, iptaline ilişkin istem hakkında karar verilmesine yer bulunmadığı,

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Teftiş Kurulu Yönetmeliği'nin "Yeterlik sınavına çağrılma" başlıklı 34. maddesinin 1. fıkrasında yer alan "en az" ibaresinin ve aynı maddenin 2. fıkrası ile "Başka göreve atanma" başlıklı 38. maddesinin 1. fıkrasının (ç) bendinin iptali istemi yönünden;

Uyuşmazlığın çözümünde uygulanacak 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun ek 41. maddesinin beşinci fıkrasının birinci cümlesinin; Anayasa'nın kanunla düzenlenmesini öngördüğü konularda yürütme organına genel ve sınırları belirsiz bir düzenleme yetkisi verilmesinin mümkün olmadığı, yeterlik sınavına girmeye hak kazanacakların düzenlendiği kuralda en az üç yıl çalışma şartı getirilmiş olmakla birlikte, bu sınavın ne zaman yapılacağına ilişkin azami sürenin

belirlenmediği, idareye bu konuda sınırsız bir tercih hakkı bırakılmasının kabul edilebilir olmadığı, mevcut durumun hukuki belirlilik ve istikrar ilkelerini zedelediği, kuralın Anayasa'nın 2., 7. ve 128. maddelerine aykırı olduğu gerekçesiyle anılan düzenlemenin iptali istemiyle Dairelerinin 31/05/2023 tarih ve E.2021/15196 sayılı kararı ile itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesine başvurulduğu, anılan başvuru üzerine Anayasa Mahkemesinin 16/05/2024 tarih ve 32548 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 07/03/2024 tarih ve E:2023/137, K:2024/68 sayılı kararı ile; gerek bakanlıklar bünyesinde istihdam edilen uzman yardımcısı ve uzmanların gerekse müfettiş yardımcısı ve müfettişlerin sunacağı hizmetlerin ilgili bakanlıkların genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü olduğu kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerden olduğu, dolayısıyla hem uzman yardımcılığından uzmanlığa hem de müfettiş yardımcılığından müfettişliğe atanmaya ilişkin şartlar ile bu atamanın dayanağı yeterlik sınavlarına dair genel esasların kanunla düzenlenmesi gerektiği, iptali istenilen kurala göre uzman yardımcılığına atananların en az üç yıl çalışmak ve istihdam edildikleri birimlerce belirlenecek konularda hazırlayacakları uzmanlık tezlerinin oluşturulacak tez jürisi tarafından kabul edilmesi kaydıyla yeterlik sınavına girmeye hak kazanacakları; ancak, kuralda yeterlik sınavının ne zaman yapılacağına yönelik herhangi bir belirleme yapılmadığı, yeterlik sınavına ilişkin azami süre öngörülmemesinin yeterlik sınavına ilişkin genel esasların kanunla düzenlenmediği anlamını taşıdığı; öte yandan kuralın söz konusu kişiler yönünden belirlilik ve öngörülebilirlik kriterlerini de taşımadığı, başka bir ifade ile yeterlik sınavına girmeye hak kazanan kişinin bu sınavın azami hangi sürede yapılabileceğine ilişkin herhangi bir öngörüsü oluşamadığından kuralın Anayasa'nın 2. ve 128. maddelerine aykırı olduğu gerekçesiyle ek 41. maddenin beşinci fıkrasının birinci cümlesinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve iptaline, kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verildiği; anılan iptal kararı üzerine 27/12/2024 tarih ve 32765 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 7537 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 5. maddesi ile 657 sayılı Kanun'un ek 41. maddesinin beşinci fıkrasının ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere "Yeterlik sınavına girmeye hak kazananların sınavı en geç altı ay içinde yapılır." düzenlemesinin getirildiği,

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devletinin eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuki güvenliği sağlayan, hukuk kurallarıyla kendini bağlı sayan ve yargı denetimine açık olan devlet olduğu, hukuk devletinin temel ilkelerinden birinin de belirlilik olduğu, belirlilik ilkesinin bireylerin hukuk kurallarını önceden bilmeleri, tutum ve davranışlarını bu kurallara göre güvenle belirleyebilmeleri anlamını taşıdığı,

Anayasa'da memurların ve diğer kamu görevlilerinin niteliklerinin, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işlerinin kanunla düzenleneceği kuralına yere verilmek suretiyle memurlar ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri ve atanmalarına ilişkin hususların kanunla düzenlenmesinin öngörüldüğü ve Anayasa'nın bu hükmü ile memurların ve diğer kamu görevlilerinin anayasal ve yasal güvence altına alınmasının amaçlandığı,

Dava konusu Yönetmeliğin 34. maddesinin 1. fıkrasında; aylıksız izin ile toplamı üç ayı aşan hastalık ve refakat izinleri hariç en az üç yıl çalışan müfettiş yardımcılarıının yeterlik sınavına alınabileceği, anılan maddenin 2. fıkrasında ise; yardımcılıkta geçirilen süre, askerlik hizmetinde veya ücretsiz izinde geçirilen süreler hariç beş yılı aşamayacağı ve 38. maddesinin 1. fıkrasının (ç) bendinde ise 34. maddenin 2. fıkrasında belirtilen süreyi aşan müfettiş yardımcılarının Bakanlıkta Kurul dışında memur unvanlı kadrolara atanacağına ilişkin düzenlemelere yer verildiği,

Bu durumda iş müfettiş yardımcısı ve iş müfettişlerinin sunacağı hizmetlerin Bakanlığın genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü olduğu kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerden olduğu, dolayısıyla müfettiş yardımcılığından müfettişliğe atanmaya ilişkin şartlar ile bu atamanın dayanağı yeterlik sınavlarına dair genel esasların ve yardımcılıkta geçirilen süre ile bu süreyi aşanların hukuki durumlarının kanunla düzenlenmesi gerekirken yönetmelikle düzenlenmesinde hukuka uyarlık bulunmadığı,

Davacının, "iş müfettişi yeterlik sınavının" yapılması istemiyle yaptığı başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali istemi yönünden;

Dava açıldıktan sonra 08/06/2021 tarihinde yeterlik sınavının yazılı kısmı, 23/08/2021 - 03/09/2021 tarihleri arasında ise yeterlilik sınavının sözlü kısmı yapıldığından, davacının bu istemi hakkında ayrıca karar verilmesine yer olmadığı,

Davacının, yeterlik sınavının icra edilmemesi nedeniyle mahrum kaldığı özlük ve parasal hakların yasal faiziyle birlikte ödenmesi istemi yönünden;

Yeterlik sınavının yapılması yönünde azami bir süre öngörmeyen Yönetmelik hükümlerinin kararda belirtilen gerekçelerle iptaline karar verildiğinden, yeterlik sınavının icra edilmemesi nedeniyle müfettiş kadrosu ile müfettiş yardımcısı kadrosu arasında özlük ve parasal haklar yönünden oluşan farkın, 3 yıllık yardımcılık dönemi yetiştirme programı tamamlanarak yeterlik sınavına girmeye hak kazanıldığı tarihin idarece tespit edilerek bu tarihi takip eden 6 aylık sürenin bittiği tarihten itibaren hesaplanacak ve başvuru tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte davacıya ödenmesi gerektiği,

Hükmedilmesi gereken vekalet ücreti bakımından;

Bakılmakta olan dava ile aynı istemle açılmış çok sayıda dosya bulunması nedeniyle seri dava niteliğindeki söz konusu davalar için, taraflara ölçüsüz bir yükümlülük getirmeyecek biçimde ve taraf vekillerinin harcadığı emek ve mesai dikkate alınarak vekalet ücretine hükmedilmesi gerektiğinden, ilk on dosyadan sonraki kırk dosya arasında yer alan işbu dosyada 2025 yılı Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin "Seri Davalarda Ücret" başlıklı 22. maddesi ile belirlenen oranlarda tam vekalet ücretinin %50'si oranında vekalet ücretine hükmedilmesi gerektiği sonucuna ulaşıldığı,

gerekçeleriyle, 28/08/1979 tarih ve 16738 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren İş Teftişi Tüzüğü'nün "Müfettişliğe atanma" başlıklı 6. maddesinin, 2. fıkrasının (A) bendinde geçen "en az" ibaresinin iptali istemi hakkında karar verilmesine yer olmadığına, 31/10/2012 tarih ve 28453 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

İş Teftiş Kurulu Yönetmeliği'nin "Yeterlik sınavına çağrılma" başlıklı 34. maddesinin, 1. fıkrasında yer alan "en az" ibaresinin ve aynı maddenin 2. fıkrası ile "Başka göreve atanma" başlıklı 38. maddesinin, 1. fıkrasının (ç) bendinin iptaline, davacının, "iş müfettişi yeterlik sınavının" yapılması istemiyle yaptığı başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali istemi hakkında karar verilmesine yer olmadığına, dava konusu işlem nedeniyle davacının mahrum kaldığı özlük ve parasal hakların 3 yıllık yardımcılık dönemi yetiştirme programını tamamlayarak yeterlilik sınavına girmeye hak kazandığı tarihin idarece tespit edilerek, bu tarihi takip eden 6 aylık sürenin bittiği tarihten itibaren hesaplanacak ve başvuru tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte davacıya ödenmesine, 394,90-TL yargılama gideri ile karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesine göre belirlenen 14.000,00-TL vekalet ücretinin davalı idarelerden alınarak davacıya verilmesine karar verilmiştir.

TEMYİZ EDENLERİN İDDİALARI : Davalı idareler tarafından, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun ek 41.maddesinde uzman istihdamına ilişkin düzenlemelerin yönetmelikle düzenlenmesinin öngörüldüğü, aynı şekilde müfettiş ve müfettiş yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yarışma ve yeterlik sınavları, çalışma usul ve esasları ile diğer hususların da Bakanlıklarınca çıkarılan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Teftiş Kurulu Yönetmeliği'nde düzenlendiği, bu doğrultuda, söz konusu düzenlemelerin Yönetmelik kapsamında düzenlenmesinin normlar hiyerarşisine ve hukuka uygun olduğu; uzman kadrolarının aksine iş müfettişlerinin yalnızca Bakanlık tarafından gerçekleştirilen atama usul ve işlemlerine tabi olmadığı, müfettiş atamalarının Cumhurbaşkanı Kararına ilişkin idari işlem sürecini de kapsadığı, bu açıdan Daire kararında yeterlik sınavına girmeye hak kazanma kriterinin esas alınmasıyla 6 ay içinde yeterlik sınavının icra edilmemesi ve müfettiş kadrosuna atamanın yapılmaması neticesinde yardımcılıkta geçirilen süre ile bu süreyi aşanların hukuki durumlarının Bakanlıklarının sorumluluğunu doğuracağı sonucuna varılarak müfettiş atamalarının Cumhurbaşkanı Kararıyla yapıldığı hususunun hukuka aykırı şekilde göz ardı edildiği, yerindelik denetimi yapılarak verilen temyize konu kararın usul ve yasaya aykırı olduğu; dava konusu İş Teftişi Tüzüğü yürürlükten kaldırıldığından ve yeterlilik sınavının yazılı ve sözlü kısmı yapıldığından karar verilmesine yer olmadığı gerekçesi ile işin esasına girilerek haklılık/haksızlık değerlendirmesi yapılmaksızın aleyhlerine yargılama gideri ile vekalet ücretine hükmedilmesinin usul ve hukuka aykırı olduğu ileri sürülmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI : Davacı tarafından, Danıştay İkinci Dairesince verilen kararın usul ve hukuka uygun bulunduğu ve temyiz dilekçesinde öne sürülen nedenlerin, kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte olmadığı belirtilerek, temyiz isteminin reddi gerektiği savunulmaktadır.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ ...'UN DÜŞÜNCESİ : Temyiz isteminin reddi ile Daire kararının iptal ve kabule ilişkin kısımlarının gerekçeli onanması, yargılama giderleri ile vekalet ücretine ilişkin kısmının ise onanması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüşüldü:

Üye ...'in, "dava konusu Yönetmeliğin, 'Başka göreve atanma' başlıklı 38. maddesinin 1. fıkrasının (ç) bendinin davacının yeterlik sınavı yapılması istemiyle yaptığı başvurunun reddine ilişkin bireysel işlemin dayanağı olmaması nedeniyle, anılan kısmın iptali istemi yönünden davacının menfaati bulunmadığından ehliyetli olmadığı" yolundaki karşı oyuna karşılık, davacının bu kısım yönünden ehliyetli olduğuna oyçokluğu ile karar verilerek işin esasına geçildi;

İNCELEME VE GEREKÇE

MADDİ OLAY :

07/09/2016 tarihinde İş Teftiş Kurulu bünyesinde 2015/2 dönemi İş Müfettişi Yardımcısı olarak göreve başlayan davacı, üç yıllık yardımcılık dönemi yetiştirme programını tamamladıktan sonra 09/02/2021 tarihli dilekçe ile yeterlik sınavının yapılması talebiyle davalı idareye başvuruda bulunmuş; davalı idarece, yeterlik sınavına alınma ve yeterlik sınav tarihinin belirlenmesi ile ilgili işlemlerin devam ettiği davacıya bildirilmiştir.

Bunun üzerine temyizen incelenen dava açılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT :

Anayasa'nın "Yönetmelikler" başlıklı 124. maddesinde; "Cumhurbaşkanı, bakanlıklar ve kamu tüzelkişilerinin, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla yönetmelikler çıkarabilirler" kuralına yer verilmiş;

Dava konusu Yönetmeliğin dayanağı olan 3146 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 5. ve 15. maddeleri, 09/07/2018 tarih ve 30473 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 4. maddesi ile yürürlükten kaldırılmış, 10/07/2018 tarih ve Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin ilk halinde 78. maddede, daha sonra Kararname'de yapılan 21/04/2021 tarihli değişiklik ile 95. maddede düzenlenen; davalı Bakanlık bünyesindeki Rehberlik ve Teftiş Başkanlığına ilişkin hükümde; Başkanlığın görev ve yetkileri belirlendikten sonra maddenin 2. fıkrasında; "Başkanlıkta 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 24 üncü maddesine göre müfettiş ve müfettiş yardımcısı istihdam edilebilir." düzenlemesine yer verilmiştir.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin "Müfettiş, denetmen, denetçi, kontrolör, aktüer istihdamı" başlıklı ek 24. maddesinde; "Bakanlıklar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilatlanmasına ilişkin Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde öngörülmesi kaydıyla bakanlık, kurum ya da birim düzeyinde müfettiş, denetmen, denetçi, kontrolör, aktüer ile müfettiş yardımcısı, denetmen yardımcısı, denetçi yardımcısı, aktüer yardımcısı ve stajyer kontrolör istihdam edilebilir.

Bu madde kapsamında merkez teşkilatına ait kadro veya pozisyonlarda istihdam edilecekler hakkında, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun ek 41 inci maddesinin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkraları ile yabancı dil şartı hariç olmak üzere beşinci fıkrasında yer alan hükümler kıyasen uygulanır." hükmü yer almıştır.

Dava konusu işlemin tesis edildiği tarih itibarıyla yürürlükte olan 657 sayılı Kanun'un ek 41. maddesinin beşinci fıkrasında; "Uzman yardımcılığına atananlar, en az üç yıl çalışmak ve istihdam edildikleri birimlerce belirlenecek konularda hazırlayacakları uzmanlık tezi, oluşturulacak tez jürisi tarafından kabul edilmek kaydıyla, yapılacak yeterlik sınavına girmeye hak kazanırlar..." düzenlemesi yer almışken; 7537 sayılı Kanun'un 5. maddesi ile 657 sayılı Kanun'un ek 41. maddesinin beşinci fıkrasının birinci cümlesi “Uzman yardımcılığına atananlar, en az üç yıl çalışmak ve istihdam edildikleri birimlerce belirlenecek konularda hazırlayacakları uzmanlık tezi, oluşturulacak tez jürisi tarafından kabul edilmek kaydıyla yeterlik sınavına girmeye hak kazanırlar.” şekilde değiştirilmiş ve fıkraya ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere “Yeterlik sınavına girmeye hak kazananların sınavı en geç altı ay içinde yapılır.” cümlesi eklenmiştir.
Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin geçici 1. maddesinde yer alan; "2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile teşkilatlarına ilişkin kanun veya kanun hükmünde kararnameleri yürürlükten kaldırılan kamu kurum ve kuruluşlarından münhasıran devir ve geçiş hükümleri düzenlenenler dışında kalanlar hakkında ilgili Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenleme yapılıncaya kadar yürürlükten kaldırılan hükümlerin uygulanmasına devam olunur." hükmü dikkate alındığında, "iş müfettişi istihdamına" ilişkin kuralları düzenleyen 3146 sayılı Kanun'un 5. ve 15. maddelerinin ilga edilmesinin ardından, aynı konuyu düzenleyen 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin yukarıda belirtilen hükümlerinin yürürlüğe girmesiyle artık eski kuralların uygulanmasına devam olunamayacağı hususunda tereddüt bulunmamaktadır.

Bu itibarla 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 95. maddesi ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin ek 24. maddesinde yer alan atıflar sonucunda 657 sayılı Kanun'un ek 41. maddesinin beşinci fıkrasının uyuşmazlığın çözümünde (yukarıda belirtilen atıf maddeleri uyarınca iş müfettişi yardımcıları yönünden de) "uygulanacak kural" niteliğinde olduğu açıktır.

Davanın açıldığı tarihte yürürlükte bulunan; (Mülga) İş Teftişi Tüzüğü'nün "Müfettişliğe atanma" başlıklı 6. maddesinin birinci fıkrasında "Müfettişliğe, yönetmeliğine göre yapılacak müfettişlik yeterlik sınavını başaran müfettiş yardımcıları atanır."; ikinci fıkrasında;

"Bu sınava girebilmek için;

A) Müfettiş yardımcılığı görevinde eylemli olarak en az üç yıl çalışmış olmak...

..."

hükmü yer almış, anılan Tüzük 19/04/2022 tarih ve 31814 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5433 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile yürürlükten kaldırılmıştır.

31/10/2012 tarih ve 28453 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Teftiş Kurulu Yönetmeliği'nin "Yeterlik sınavına çağrılma" başlıklı 34. maddesinde;

"(1) Aylıksız izin ile toplamı üç ayı aşan hastalık ve refakat izinleri hariç en az üç yıl çalışan ve yetişme notu yetmiş ve yukarıda olan müfettiş yardımcıları yeterlik sınavına alınırlar.

(2) Yardımcılıkta geçirilen süre, askerlik hizmetinde veya ücretsiz izinde geçirilen süreler hariç beş yılı aşamaz.

(3) Yeterlik sınavı yazılı ve sözlü olmak üzere iki aşamada yapılır. Yazılı sınavda başarılı olamayanlar sözlü sınava alınmazlar.

(4) Yazılı sınavın tarihi, yeri ve saati sınavdan en az iki ay önce, sözlü sınavın tarihi, yeri ve saati ise sözlü sınavdan en az üç gün önce ilgililere bildirilir." hükmüne; "Başka göreve atanma" başlıklı 38. maddesinde;

"1) Müfettiş yardımcılarından;

a) Müfettişlik yeterlik sınavında başarı gösteremeyenler,

b) Geçerli bir nedeni olduğunu belgeleyenler hariç, yeterlik sınavına girmeyenler,

c) Yetişme notu ortalaması yetmiş puanın altında olanlar,

ç) 34 üncü maddenin ikinci fıkrasında belirtilen süreyi aşanlar,

Bakanlıkta Kurul dışında memur unvanlı kadrolara atanırlar." düzenlemesine yer verilmiştir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME :
Daire kararının karar verilmesine yer olmadığına ilişkin kısımlarına bağlı olarak davalı idareler aleyhine vekalet ücreti ve yargılama giderine hükmedilmesine yönelik davalı idarelerin temyiz istemi yönünden;

Danıştay dava dairelerinin nihai kararlarının temyizen incelenerek bozulması, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesinde yer alan;

"a) Görev ve yetki dışında bir işe bakılmış olması,

b) Hukuka aykırı karar verilmesi,

c)Usul hükümlerinin uygulanmasında kararı etkileyebilecek nitelikte hata veya eksikliklerin bulunması",

sebeplerinden birinin varlığı hâlinde mümkündür.

Dayandığı hukuksal nedenler ve gerekçesi yukarıda açıklanan Danıştay İkinci Dairesi kararının, davalı idareler aleyhine yargılama giderleri ve vekalet ücretine ilişkin kısmı, aynı gerekçe ile Kurulumuzca da uygun bulunmuş olup temyiz dilekçesinde ileri sürülen iddialar, kararın anılan kısmının bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

Daire kararının düzenleyici işlemlerin iptali ile parasal hakların tazminine ilişkin kısmına yönelik davalı idarelerin temyiz istemine gelince;

Uyuşmazlık, müfettiş yardımcısı olarak görev yapan davacının, müfettiş yardımcılığı yetiştirme dönemini tamamlanmasına rağmen müfettiş kadrosuna atanması için yapılması gereken yeterlik sınavı sürecinin idarece başlatılmamasından kaynaklanmaktadır.

İlgili mevzuat kısmında da belirtildiği üzere, dava konusu Yönetmeliğin dayanağı olan 3146 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 5. ve 15. maddeleri, 09/07/2018 tarih ve 30473 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 4. maddesi ile yürürlükten kaldırılmış, 10/07/2018 tarih ve Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin ilk halinde 78. maddede, daha sonra Kararname'de yapılan 21/04/2021 tarihli değişiklik ile 95. maddede düzenlenen; davalı Bakanlık bünyesindeki Rehberlik ve Teftiş Başkanlığına ilişkin hükümde; Başkanlığın görev ve yetkileri belirlendikten sonra maddenin 2. fıkrasında; "Başkanlıkta 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 24 üncü maddesine göre müfettiş ve müfettiş yardımcısı istihdam edilebilir." düzenlemesine yer verilmiştir.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin "Müfettiş, denetmen, denetçi, kontrolör, aktüer istihdamı" başlıklı ek 24. maddesinde; "Bakanlıklar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilatlanmasına ilişkin Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde öngörülmesi kaydıyla bakanlık, kurum ya da birim düzeyinde müfettiş, denetmen, denetçi, kontrolör, aktüer ile müfettiş yardımcısı, denetmen yardımcısı, denetçi yardımcısı, aktüer yardımcısı ve stajyer kontrolör istihdam edilebilir.

Bu madde kapsamında merkez teşkilatına ait kadro veya pozisyonlarda istihdam edilecekler hakkında, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun ek 41 inci maddesinin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkraları ile yabancı dil şartı hariç olmak üzere beşinci fıkrasında yer alan hükümler kıyasen uygulanır." hükmü yer almıştır.

Dava konusu Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Teftiş Kurulu Yönetmeliği'nin müfettiş yardımlığı kadrosunda bulunanların, müfettişliğe atanmaları için yapılması gerekli olan yeterlik sınavının yapılması ile ilgili dava konusu düzenlemeleri incelendiğinde;

"Yeterlik sınavına çağrılma" başlıklı 34. maddesinde;
"(1) Aylıksız izin ile toplamı üç ayı aşan hastalık ve refakat izinleri hariç en az üç yıl çalışan ve yetişme notu yetmiş ve yukarıda olan müfettiş yardımcıları yeterlik sınavına alınırlar.

(2) Yardımcılıkta geçirilen süre, askerlik hizmetinde veya ücretsiz izinde geçirilen süreler hariç beş yılı aşamaz.

(3) Yeterlik sınavı yazılı ve sözlü olmak üzere iki aşamada yapılır. Yazılı sınavda başarılı olamayanlar sözlü sınava alınmazlar.

(4) Yazılı sınavın tarihi, yeri ve saati sınavdan en az iki ay önce, sözlü sınavın tarihi, yeri ve saati ise sözlü sınavdan en az üç gün önce ilgililere bildirilir." hükmüne; "Başka göreve atanma" başlıklı 38. maddesinde;

"1) Müfettiş yardımcılarından;

a) Müfettişlik yeterlik sınavında başarı gösteremeyenler,

b) Geçerli bir nedeni olduğunu belgeleyenler hariç, yeterlik sınavına girmeyenler,

c) Yetişme notu ortalaması yetmiş puanın altında olanlar,

ç) 34 üncü maddenin ikinci fıkrasında belirtilen süreyi aşanlar,

Bakanlıkta Kurul dışında memur unvanlı kadrolara atanırlar." kuralına yer verildiği görülmekle birlikte, müfettiş yardımcılığı sürecinin bitiminden itibaren ne kadarlık bir süre içerisinde yeterlik sınavının yapılacağının açıkça belirlenmediği, bu sürenin yetiştirilme döneminin bitiminden itibaren 3 ila 5 yıl arasında bir sürede yapılabileceği yorumuna da yol açacak belirsiz bir durumun oluşturulduğu anlaşılmaktadır.

Nitekim, aynı konuda açılan başka bir davada, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun ek 41. maddesinin beşinci fıkrasının birinci cümlesinin; Anayasa'nın kanunla düzenlenmesini öngördüğü konularda yürütme organına genel ve sınırları belirsiz bir düzenleme yetkisinin verilmesinin mümkün olmadığı, yeterlik sınavına girmeye hak kazanacakların düzenlendiği kuralda en az üç yıl çalışma şartı getirilmiş olmakla birlikte bu sınavın ne zaman yapılacağına ilişkin azami sürenin belirlenmediği, idareye bu konuda sınırsız bir tercih hakkı bırakılmasının kabul edilebilir olmadığı, mevcut durumun hukuki belirlilik ve istikrar ilkelerini zedelediği, kuralın Anayasa'nın 2., 7. ve 128. maddelerine aykırı olduğu gerekçesiyle anılan düzenlemenin iptali istemiyle Danıştay İkinci Dairesinin 31/05/2023 tarih ve E.2021/15196 sayılı kararı ile itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesine başvurulmuş, anılan başvuru üzerine Anayasa Mahkemesinin 16/05/2024 tarih ve 32548 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 07/03/2024 tarih ve E:2023/137, K:2024/68 sayılı kararı ile; gerek bakanlıklar bünyesinde istihdam edilen uzman yardımcısı ve uzmanların gerekse müfettiş yardımcısı ve müfettişlerin sunacağı hizmetlerin ilgili bakanlıkların genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü olduğu kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerden olduğu, dolayısıyla hem uzman yardımcılığından uzmanlığa hem de müfettiş yardımcılığından müfettişliğe atanmaya ilişkin şartlar ile bu atamanın dayanağı yeterlik sınavlarına dair genel esasların kanunla düzenlenmesinin gerektiği, iptali istenilen kurala göre uzman yardımcılığına atananların en az üç yıl çalışmak ve istihdam edildikleri birimlerce belirlenecek konularda hazırlayacakları uzmanlık tezlerinin oluşturulacak tez jürisi tarafından kabul edilmesi kaydıyla yeterlik sınavına girmeye hak kazanacakları; ancak, kuralda yeterlik sınavının ne zaman yapılacağına yönelik herhangi bir belirleme yapılmadığı, yeterlik sınavına ilişkin azami süre öngörülmemesinin yeterlik sınavına ilişkin genel esasların kanunla düzenlenmediği anlamını taşıdığı; öte yandan kuralın söz konusu kişiler yönünden belirlilik ve öngörülebilirlik kriterlerini de taşımadığı, başka bir ifade ile yeterlik sınavına girmeye hak kazanan kişinin bu sınavın azami hangi sürede yapılabileceğine ilişkin herhangi bir öngörüsü oluşamadığından kuralın Anayasa'nın 2. ve 128. maddelerine aykırı olduğu gerekçesiyle 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun ek 41. maddenin beşinci fıkrasının birinci cümlesinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve iptaline, kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiş; anılan iptal kararı üzerine 7537 sayılı Kanun'un 5. maddesi ile 657 sayılı Kanun'un ek 41. maddesinin beşinci fıkrasının ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere "Yeterlik sınavına girmeye hak kazananların sınavı en geç altı ay içinde yapılır." düzenlemesi getirilmiştir.

Bu çerçevede, Anayasa Mahkemesinin anılan iptal kararı ve bu karar üzerine 657 sayılı Kanun'un ek 41. maddesinde yapılan değişiklik ile dava konusu Yönetmelik hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; Yönetmelikte müfettiş yardımcılığı yetiştirme sürecini tamamlayan müfettiş

yardımcılarının müfettişliğe atanmaları için yapılacak yeterlik sınavının, yetiştirilme sürecinin bitiminden itibaren ne kadar bir süre içerisinde yapılması yönünde ilgililer tarafından öngörülebilecek belirli bir süreye yer verilmemesi, bu durumun ise idareye yeterlik sınavının yapılması için yetiştirilme sürecinin tamamlanmasından itibaren 3 ila 5 yıl arasındaki bir zamanda yeterlik sınavı yapabilme yönünde takdir yetkisi verildiği yorumuna yol açacağı anlaşıldığından dava konusu düzenlemelerde hukuka uygunluk görülmemiştir.

Öte yandan, müfettiş yardımcılığı yetiştirme sürecinin tamamlamasını müteakiben yapılması gereken yeterlik sınavı ile ilgili sürecin başlatılmamasına, ayrıca davacının yeterlik sınavı yapılmasına yönelik başvurusunun yetiştirme süreci tamamlanır tamamlanmaz yapılmayarak daha ileri bir tarihte yapılmasındaki gecikmeye idarenin hukuka aykırı bulunan düzenlemelerinin sebep olması nedeniyle, dava devam ederken davacının müfettişliğe atandığı da gözetilerek, yeterlik sınavının gecikmesi nedeniyle müfettişliğe geç atanan davacının parasal ve özlük haklarının yardımcılık sürecinin bitiminden itibaren yeterlik sınavının 6 ay içerisinde yapılması gerekliliği dikkate alınarak tazmininin gerekeceği sonucuna varılmıştır.

KARAR SONUCU :

Açıklanan nedenlerle;

1. Davalı idarelerin temyiz istemlerinin reddine,

2. Yukarıda özetlenen gerekçeyle, 28/08/1979 tarih ve 16738 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren İş Teftişi Tüzüğü'nün "Müfettişliğe atanma" başlıklı 6. maddesinin, 2. fıkrasının (A) bendinde geçen "en az" ibaresinin iptali istemi hakkında karar verilmesine yer olmadığı, 31/10/2012 tarih ve 28453 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Teftiş Kurulu Yönetmeliği'nin "Yeterlik sınavına çağrılma" başlıklı 34. maddesinin, 1. fıkrasında yer alan "en az" ibaresinin ve aynı maddenin 2. fıkrası ile "Başka göreve atanma" başlıklı 38. maddesinin, 1. fıkrasının (ç) bendinin iptali, davacının, "iş müfettişi yeterlik sınavının" yapılması istemiyle yaptığı başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali istemi hakkında karar verilmesine yer olmadığı, dava konusu işlem nedeniyle davacının mahrum kaldığı özlük ve parasal hakların 3 yıllık yardımcılık dönemi yetiştirme programını tamamlayarak yeterlilik sınavına girmeye hak kazandığı tarihin idarece tespit edilerek, bu tarihi takip eden 6 aylık sürenin bittiği tarihten itibaren hesaplanacak ve başvuru tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte davacıya ödenmesi, yargılama giderleri ile karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesine göre belirlenen vekalet ücretinin davalı idarelerden alınarak davacıya verilmesi yolundaki Danıştay İkinci Dairesinin 26/02/2025 tarih ve E:2021/15387, K:2025/743 sayılı kararının, temyize konu iptal ve kabule ilişkin kısımlarının yukarıda belirtilen gerekçe ile ONANMASINA,

3. Anılan kararın, karar verilmesine yer olmadığına ilişkin kısımlarına bağlı olarak davalı idareler aleyhine vekalet ücreti ile yargılama giderlerine hükmedilmesine ilişkin kısmının ONANMASINA,

4. Kesin olarak, 29/12/2025 tarihinde, Yönetmeliğin 38. maddesi 1. fıkrasının (ç) bendi yönünden usul ve gerekçede, kabule ilişkin kısım yönünden esasta oyçokluğu, diğer kısımlar yönünden

oybirliği ile karar verildi.

GEREKÇEDE KARŞI OY

X- Dava konusu Yönetmeliğin, "Başka göreve atanma" başlıklı 38. maddesinin 1. fıkrasının (ç) bendi yönünden, Daire kararının aynen onanması gerektiği oyuyla, bu kısım yönünden Daire kararının gerekçeli onanması yolundaki çoğunluk kararına katılmıyorum.

KARŞI OY

XX- Davacının müfettişlik yeterlik sınavının geç yapılmasından kaynaklanan parasal haklarının tazmini yönünden; yeterlik sınavı yapılması için 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun ek 41. maddesinde 7537 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik sonrası getirilen 6 aylık sürenin bitiminden, atama için gerekli usuli işlemlerin tamamlanması için gereken makul bir süre de dikkate alınarak; bir başka deyişle, ilgililerin yeterlik sınavını kazanmış olmakla doğrudan müfettişliğe atamalarının gerçekleşmediği, atama işleminin Cumhurbaşkanı kararı sonrasında Resmi Gazete'de yayımlanması ile gerçekleştiği gözetilerek, bu makul süreden itibaren parasal hakların ödenmesi gerekeceğinden, davalı idarelerin temyiz isteminin kısmen kabulüyle, Daire kararının, parasal hakların başlangıcına ilişkin kısım yönünden bozulması gerektiği oyuyla, karara katılmıyoruz.

KARŞI OY

XXX- Davacının müfettişlik yeterlik sınavının geç yapılmasından kaynaklanan parasal haklarının tazmini yönünden; davacının işlem nedeniyle mahrum kaldığı parasal haklarının, başlangıcının davalı idareye başvuru tarihinden itibaren hesaplanarak, yine idareye başvuru tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte ödenmesi gerektiğinden, davalı idarelerin temyiz isteminin kısmen kabulüyle, Daire kararının bu kısım yönünden bozulması gerektiği oyuyla, karara katılmıyorum.